

Begrotingswijziging 2023: Coalitieakkoord

Gemeente Den Helder

Inhoudsopgave

Inleiding	4
Leeswijzer	4
Proces en gevraagd besluit.....	5
Ontwikkeling per programma.....	7
Bestuurlijke vernieuwing.....	7
Zorgzame gemeente	8
Vitale gemeente	9
Leefbare gemeente	10
Financieel overzicht.....	11
Weerstandsvermogen	11

Inleiding

Voor u ligt, als aanvulling op de begroting 2023, een begrotingswijziging waarin een aantal wensen uit het coalitieakkoord 'Samenwerken in vertrouwen, aan vertrouwen' is verwerkt.

Op 22 juli 2022 is het coalitieakkoord gepresenteerd. De werkzaamheden voor de begroting 2023 waren op dat moment echter al in de afrondende fase. Daarom is de begroting 2023, net zoals de kadernota 2023, beleidsarm vorm gegeven. Alleen nagekomen autonome ontwikkelingen/mutaties, de effecten van de meicirculaire en eventuele effecten van de 1^e tussenrapportage 2022 zijn na het vaststellen van de kadernota 2023 nog verwerkt in de begroting 2023.

Met het coalitieakkoord 'Samenwerken in vertrouwen, aan vertrouwen' is er een nieuwe basis waar we ons volop richten de komende bestuursperiode. We weten waar we staan en nog belangrijker, waar we naar toe willen.

Collegeprogramma

Het coalitieakkoord gaan we de komende weken uitwerken tot een collegeprogramma, waarin we onze inzet in de verschillende jaren zullen weergeven. Er zijn onderwerpen, zoals de inzet voor kwetsbare buurten, waar we door middel van een startnotitie eerst tot een gedeeld beeld willen komen op de problematiek. Een geactualiseerde bestuurlijke agenda hoort hierbij. Dit betekent ook dat sommige ambities uit het coalitieakkoord pas terugkomen in de kadernota 2024-2027 of zelfs pas in de kadernota 2025 – 2028. Een zorgvuldig besluitvormingsproces en prioriteitstelling is nodig.

Onderwerpen begrotingswijziging

Tegelijkertijd zijn er een aantal onderwerpen waar op korte(re) termijn besluitvorming wenselijk en/of mogelijk is. Om voortvarend van start te gaan is deze begrotingswijziging opgesteld. Hierbij is een aantal zaken meegenomen:

- Financiële ontwikkelingen als gevolg van voornemens uit het coalitieakkoord waarbij er vanaf 2023 al budget nodig is (zoals het voortzetten van de inzet van digitale participatiemiddelen);
- Projecten die uitvoering geven aan ambities uit het coalitieakkoord en op korte termijn richting uitvoering gebracht kunnen worden omdat er al een plan van aanpak en financiële onderbouwing is (zoals maatregelen voor losloopgebieden);
- Aanvullende onderwerpen waar actuele (financiële) ontwikkelingen zijn die om aanvullende middelen vragen vanwege kostenstijging (bijvoorbeeld wildopvang).

Leeswijzer

Vanwege de uniformiteit is de begrotingswijziging vorm gegeven in aansluiting op de opbouw van de begroting. Dit houdt in dat de opbouw van de programma's, zoals die de afgelopen jaren is gekozen, is gebleven. Bij de kadernota 2024 worden de programma's en de bijbehorende input (trends/ontwikkelingen, doelen, activiteiten en indicatoren) aangepast.

In het hoofdstuk *Ontwikkeling per programma* worden, per programma, de financiële mutaties die worden voorgesteld toegelicht. In het hoofdstuk *Financieel Overzicht* staat een actueel overzicht (totaalbeeld) van de financiële stand van zaken (baten/lasten en ook de consequenties voor het weerstandsvermogen). Hierbij is, ter aanvulling op de begroting 2023, het effect van de begrotingswijziging verwerkt.

Proces en gevraagd besluit

Wij stellen voor om deze begrotingswijziging, als aanvulling op de begroting 2023, vast te stellen met daarbij de volgende specifieke beslispunten:

1. Een structureel bedrag van €10.000 beschikbaar te stellen voor het jaarlijks meten van de dienstverlening.
2. Een structureel bedrag van €20.000 beschikbaar te stellen voor de voortgang het participatie instrument ingesprek.nl.
3. Een incidenteel bedrag van 75.000 voor 2023 beschikbaar te stellen voor het inzetten van onderzoek naar de bedrijfsvoering als instrument.
4. Een bedrag van €100.000 voor 2023 en structureel voor 2024 en verder een bedrag van €80.000 beschikbaar te stellen voor de hub Julianadorp.
5. Een structureel bedrag van €950.000 beschikbaar te stellen voor capaciteit binnen de organisatie.
6. Een incidenteel bedrag van €180.000 voor zowel 2023 als 2024 beschikbaar te stellen voor de voortgang van Financieel Fit.
7. Een incidenteel bedrag van €50.000 voor zowel 2023 als 2024 beschikbaar te stellen voor het instellen van een Topsportfonds.
8. Een incidenteel bedrag van €25.000 voor zowel 2023 als 2024 beschikbaar te stellen voor inzet op preventie in aanloop naar nieuw subsidiebeleid.
9. Een incidenteel bedrag van €100.000 voor 2023 beschikbaar te stellen voor uitwerking van de ambitie inzake mobiliteitsoplossingen.
10. Een incidenteel bedrag van €100.000 voor 2023 beschikbaar te stellen voor het extra benodigde budget inzake het aanpassen (voorrang fietsers) van rotondes.
11. Een bedrag van €27.000 voor 2023 en structureel voor 2024 en verder een bedrag van €53.000 beschikbaar te stellen voor de extra kosten voor de entree en openbare ruimte op Willemsoord (via Zeestad).
12. Een structureel bedrag van €1.500.000 beschikbaar te stellen voor de opvolging van het Panteiarapport.
13. Een incidenteel bedrag van €50.000 voor 2023 beschikbaar te stellen voor ambassadeurschap Den Haag en Brussel.
14. Een incidenteel bedrag van €250.000 voor 2023 en €1.250.000 voor 2024 beschikbaar te stellen voor gevelrenovatie.
15. Een incidenteel bedrag van €75.000 voor 2023 beschikbaar te stellen voor maatregelen losloopgebieden.
16. Een incidenteel bedrag van €100.000 voor 2023 en €1.000.000 voor 2024 beschikbaar te stellen voor een fonds kwetsbare woonbuurten.
17. Een incidenteel bedrag van €250.000 voor 2023 beschikbaar te stellen voor extra ondersteuning aan inwoners bij de energietransitie.
18. Een structureel bedrag van €25.000 beschikbaar te stellen voor de prijsstijgingen bij het project wildopvang.
19. Een structureel bedrag van €7.000 beschikbaar te stellen voor de prijsstijgingen bij het project brugwachtershuisje.
20. Een structureel bedrag van €250.000 beschikbaar te stellen voor het consolideren van het cultuuraanbod.
21. Een structureel bedrag van €35.000 beschikbaar te stellen voor extra subsidie aan de Lokale Omroep Stichting (LOS)
22. Beslispunt 1 tot en met 21 ten laste te brengen van het begrotingssaldo.
23. Een krediet beschikbaar te stellen van € 175.000 voor de aanpassingen in gebouw Vogelzand 4102 ten behoeve van de hub Julianadorp (relatie met beslispunt 4).

24. Een krediet beschikbaar te stellen van € 1.900.000 voor een extra investering in de openbare ruimte op Willemsoord (relatie met beslispunt 11).
25. Een aanvullend krediet beschikbaar te stellen van € 1.000.000 voor de realisatie van de wildopvang (relatie met beslispunt 18).
26. Een aanvullend krediet beschikbaar te stellen van € 135.000 voor de realisatie van de restauratie van het Brugwachtershuisje (relatie met beslispunt 19).

Ontwikkeling per programma

In dit hoofdstuk lichten wij per programma (conform de huidige opzet in de begroting 2023) de voorgestelde mutaties toe. Ieder programma begint met de financiële stand van zaken uit de programmabegroting 2023. Vervolgens worden de mutaties uitgewerkt en toegelicht. Tot slot wordt er onderaan een overzicht gepresenteerd van het (eind)saldo van de baten en lasten. In het volgende hoofdstuk (financieel overzicht) wordt het totale financiële overzicht van de baten en lasten, alsook het weerstandsvermogen, gepresenteerd.

Bestuurlijke vernieuwing

	Begroting			
	2023	2024	2025	2026
Programmabegroting 2023 (in € 1.000)	126.170	128.590	130.746	121.871
Jaarlijks meten dienstverlening	-10	-10	-10	-10
Op dit moment wordt een aantal zaken rondom de dienstverlening eens per twee jaar of incidenteel gemeten. Om te kunnen sturen op structurele verbeteringen, willen we jaarlijks de kwaliteit van de dienstverlening meten.				
Continueren instrument ingesprek.nl	-20	-20	-20	-20
Burgerparticipatie is belangrijk, we willen de inwoners mee laten praten en denken bij zowel kleine als grote ontwikkelingen. De lijn die de afgelopen jaren is ingezet met (digitale) participatiemiddelen zetten we voort, daarom gaan we door met het instrument ingesprek.nl.				
Onderzoek bedrijfsvoering inzetten als instrument	-75	0	0	0
Onderzoek naar bedrijfsvoering is een waardevolle impuls voor de controlerende taak van de gemeenteraad gebleken. Dit instrument willen we waar nodig opnieuw inzetten (eerste denkrichting is een onderzoek naar de effectiviteit en efficiëntie van de eigen organisatie).				
Hub Julianadorp	-100	-80	-80	-80
Zoals in de raadsinformatiebrief van maart 2022 (nummer 2022-010546) aangegeven is het pand Vogelzand 4102 de beoogde nieuwe locatie voor de nevenlocatie van de gemeente (de zogenaamde hub) in Juliadorp. Inmiddels zijn de investeringskosten voor het pand in beeld: €175.000 voor aanpassingen in het pand (de hiermee samenhangende kapitaallasten bedragen €8.750 per jaar en komen op zijn vroegst in 2024 op) en €30.000 incidentele ICT-kosten. Daarnaast is structureel €70.000 nodig voor applicatiebeheer en extra bemensing.				
Capaciteit	-950	-950	-950	-950
We hebben veel ambities en tegelijkertijd zien we dat de capaciteit in de organisatie krap is. Om daadkrachtig en voortvarend met de huidige bedrijfsvoering en de ambities uit het coalitieakkoord aan de gang te gaan, is een goede bedrijfsvoering en voldoende kennis en kunde in eigen huis noodzakelijk. Om dit te bewerkstellen is aanvullende capaciteit nodig binnen de organisatie.				
Saldo van baten en lasten (in € 1.000)	125.015	127.530	129.686	120.811

Zorgzame gemeente

	Begroting			
	2023	2024	2025	2026
Programmabegroting 2023 (in € 1.000)	-79.531	-78.464	-78.182	-77.755
Voortzetting Financieel Fit	-180	-180	PM	PM
<p>Armoedebestrijding is voor ons een speerpunt. De huidige inzet van programma's en andere middelen gaan we evalueren en waar mogelijk verbeteren. Het budget van het programma 'Financieel Fit' loopt in 2022 af. Om te voorkomen dat dit programma en de daar bijbehorende inzet wordt stopgezet voordat een evaluatie heeft plaatsgevonden, verlengen we het programma voor 2023 en 2024. Juist nu is ondersteuning van inwoners om rond te kunnen komen, hard nodig. De bijdrage voor 2025 en verder bepalen na de evaluatie en een plan van aanpak voor het vervolg.</p>				
Topsportfonds	-50	-50	PM	PM
<p>Topsporters bevorderen het imago van de gemeente en zetten met hun voorbeeldfunctie mensen aan tot bewegen. We gaan verkennen op welke wijze het topsportfonds het beste vormgegeven kan worden en ook kan aansluiten op het te vervolgen programma Helden Perspectief om Den Helder beter op de kaart te krijgen. Om ook al op kortere termijn (zoals in 2023 in aanloop, tijdens en na SAIL) actie te kunnen ondernemen is er voor de eerste twee jaar een algemeen uitvoeringsbudget opgenomen.</p>				
Inzet op preventie in aanloop naar nieuw subsidiebeleid	-25	-25	0	0
<p>De subsidieaanvragen die de gemeente ontvangt zijn veelal gebaseerd op de aanvraag van het jaar ervoor en is het product georiënteerd. Soms zijn nieuwe activiteiten of extra inzet nodig, maar zelden wordt aangegeven dat activiteiten worden beëindigd. We gaan daarom in gesprek met de gesubsidieerde partners en andere organisaties over de gezamenlijke opdracht. Voor de gemeente betekent het in 2023 ontwikkelen van een subsidiekader dat aansluit bij de doelen van de begroting en meerjarige prestatieafspraken. Om dit instrumentarium te ontwikkelen zijn middelen nodig om dit proces in allerlei werkvormen te ondersteunen gekoppeld aan de ontwikkeling van de wijkteams.</p>				
Saldo van baten en lasten (in € 1.000)	-79.786	-78.719	-78.182	-77.755

Vitale gemeente

	Begroting			
	2023	2024	2025	2026
Programmabegroting 2023 (in € 1.000)	-6.091	-5.924	-6.312	-6.013
Mobiliteitsoplossingen	-100	0	0	0
We willen de verkeersdruk verminderen met slimme parkeeroplossingen en overstapplekken naar andere, meer duurzame vormen van vervoer. We reserveren €100.000 voor 2023 zodat voor verdere verkenning, afstemming met betrokkenen en uitwerken van een visie op dit vraagstuk.				
Fietsvriendelijke stad: aanpassen rotondes	-100	0	0	0
We willen de bereikbaarheid van de stad verbeteren voor onder andere de fiets. Doorfietsroutes dragen bij aan het verbeteren van de fietsinfrastructuur. Eén van de zaken die daarbij geregeld moet worden is het aanpassen van voorrang op de rotondes. Hiervoor is al eerder gemeentelijk en provinciaal budget beschikbaar gesteld (van €360.000,00). Vanwege kostenstijgingen is er echter een aanvullend budget van €220.000,00 nodig. Hiervoor wordt subsidie aangevraagd bij de provincie. Wel is €100.000 cofinanciering vanuit de gemeente nodig.				
Openbare ruimte Willemsoord	0	-27	-53	-53
Om Willemsoord als hét gebied voor horeca/cultuur/uitgaan/festivals/evenementen in te zetten en de openbare ruimte daar goed te laten aansluiten op de nautische historie, richten we ons op de verdere realisatie van de bestaande plannen inzake de entree en de openbare ruimte. Vanwege kostenstijgingen van de projecten is er extra investeringskrediet nodig van €1.900.000,00. De hiermee samenhangende kapitaallasten komen in deels in 2024 en volledig in 2025 op.				
Opvolging Panteiarapport	-1.500	-1.500	-1.500	-1.500
Met (de uitgangspunten uit) het rapport van Panteia is de gemeente in gesprek gegaan met Port of Den Helder (PoDH). Voor het uitoefenen van de publieke taken en de kapitaallasten van investeringen in de openbare ruimte moeten de komende jaren extra middelen worden verstrekt. Hiermee wordt het voor PoDH mogelijk om de haven te exploiteren met een positief resultaat. Voor de komende jaren is daarvoor een groeiend budget nodig. Door de bedragen voor de komende 10 jaren te middelen en te werken met een egaliseringsreserve is het beroep op de begroting van de gemeente beter voorspelbaar en beheersbaar. Voorlopig wordt uitgegaan van een extra jaarlijks bedrag van maximaal 1.500.000.				
Ambassadeurschap/netwerk in Den Haag en Brussel	-50	PM	PM	PM
Onze ambitie is om extra te investeren in het netwerk rondom Den Haag en Europa. Om een plan van aanpak uit te werken en eventuele bijbehorende activiteiten uit te voeren reserveren we €50.000 als startpunt om te komen tot een structurele invulling de komende jaren.				
Fonds renovatie (vastgoed)	-250	-1.250	0	0
De afgelopen jaren zijn er in de binnenstad verschillende gevels opgeknapt. Ook buiten de binnenstad is er behoefte aan gevelrenovatie, zoals bij de winkelcentra. Om de lijn vanuit de binnenstad door te zetten en verdere renovatie van het vastgoed te stimuleren, wordt een aanvullend budget beschikbaar gesteld.				
Saldo van baten en lasten (in € 1.000)	-8.091	-8.701	-7.665	-7.566

Leefbare gemeente

	Begroting			
	2023	2024	2025	2026
Programmabegroting 2023 (in € 1.000)	-36.302	-35.813	-35.818	-35.984
Maatregelen losloopgebieden	-75	0	0	0
Losloop- (en verbods)gebieden bieden een oplossing voor de hondenpoepproblematiek. Om de losloopgebieden goed vorm te geven is er een aantal incidentele maatregelen nodig.				
Fonds kwetsbare woonbuurten	-100	-1.000	0	0
In een aantal woonbuurten zien we sociale en/of fysieke vraagstukken die deze buurten kwetsbaar maken. We reserveren middelen om in 2023 een plan uit te werken en eventueel al de eerste maatregelen te kunnen bekostigen. Verdere uitvoering volgt in 2024.				
Extra ondersteuning aan inwoners bij energietransitie	-250	0	0	0
Om aan de ene kant de alsmaar hoger wordende energierekening betaalbaar te houden en aan de andere kant de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen te beperken, ondersteunen we inwoners bij het verduurzamen van de woning. We zetten in op het verhogen van de isolatiesubsidie, verbeteren van woonlening en het herinvoeren van de energiebon. De totale kosten bedragen ruim een €1.000.000 maar kunnen grotendeels worden opgevangen uit budgetten vanuit het Rijk. De gemeentelijke extra bijdrage betreft €250.000.				
Prijsstijgingen: project wildopvang	0	-25	-25	-25
De bouwkosten nemen fors toe. Voor de wildopvang moeten we daarom nu al rekening houden met een verdubbeling van de oorspronkelijk begrote kosten. Dit betekent vanuit het huidige perspectief (september 2022) een extra investeringskrediet van €1.000.000,00. De hiermee samenhangende kapitaallasten bedragen €25.000,00 per jaar en komen op zijn vroegst in 2024 op.				
Prijsstijgingen: project brugwachtershuisje	0	-7	-7	-7
In 2020 is er € 400.000,00 beschikbaar gesteld om het brugwachtershuisje te renoveren. Door de stijgende bouwkosten is er op dit moment een aanvullend bedrag van €135.000,00 nodig. De hiermee samenhangende kapitaallasten bedragen €7.000,00 per jaar en komen op zijn vroegst in 2024 op.				
Consolideren cultuuraanbod	-250	-250	-250	-250
Tijdens de behandeling van de kadernota 2020 (in juli 2019) is een amendement aangenomen om voor 2020 en 2021 geen financiële taakstelling aan Stichting Triade en Stichting KopGroep Bibliotheken op te leggen. Vanwege de meerjarige budgetovereenkomst 2020-2022 is deze lijn voor 2022 financieel doorgezet. Conform het coalitieakkoord richten wij ons op het consolideren van het huidige cultuuraanbod. Daarom wordt voorgesteld de voorgenomen taakstelling uit 2019 structureel terug te draaien.				
Lokaal media aanbod	-35	-35	-35	-35
In 2022 is er incidenteel €35.000,00 beschikbaar gesteld voor de Lokale Omroep Stichting (LOS). De LOS is al enkele jaren bezig met een professionaliseringsslag en wordt vanaf 2023 een streekomroep samen met RTV Noordkop (uit Hollands Kroon). Om hiervoor een goede (financiële) basis mee te geven wordt voorgesteld de incidentele bijdrage van €35.000,00 in 2022 structureel te maken.				
Saldo van baten en lasten (in € 1.000)	-37.012	-37.130	-36.135	-36.301

Financieel overzicht

De doorrekening van de financiële effecten van deze wijzigingen geven in totaal het volgende beeld:

Stand meerjarenbegroting 2023-2026	4.245.644	8.389.974	10.433.758	2.118.850
Mutaties begrotingswijziging coalitieakkoord	4.120.000	5.409.000	2.930.000	2.930.000
Nieuwe stand	125.644	2.980.794	7.503.758	-811.150
	V	V	V	N

Duidelijk is dus dat ook voor andere ambities in deze nieuwe raadsperiode nog middelen beschikbaar zijn. Het jaar 2023 sluit met een voordelig saldo. Het valt op dat in 2026 nog een tekort wordt voorzien. Inmiddels is de septembercirculaire op 21 september ontvangen. Deze heeft onder meer de volgende effecten:

- Er komt in de septembercirculaire nog een bijstelling wegens de hogere inflatie. Een aantal mutaties uit deze begrotingswijziging hangt samen met de hogere inflatie;
- De VNG heeft bij het Rijk aangegeven dat de val in de algemene uitkering voor 2026 niet goed op te vangen is. Het Rijk heeft toegezegd om in september 2022 met een nadere zienswijze hierop te komen. In de septembercirculaire is aangegeven dat het Rijk voor 2026 extra middelen toevoegt aan de uitkering voor de gemeenten van totaal € 1 miljard. Door het hogere accres wegens inflatie en de extra bijdrage over 2026 verandert het tekort over 2026 in een overschot. De exacte effecten voor de gemeente worden zo spoedig mogelijk aan de gemeenteraad aangeboden;
- Overigens is in het coalitieakkoord aangegeven dat een deel van de incidentele middelen die in de periode 2023-2026 worden ontvangen worden toegevoegd aan de reserve egalisatie algemene uitkering. Deze reserve kan worden ingezet wanneer incidenteel sprake is van een tekort.

Weerstandsvermogen

Door deze begrotingswijziging verandert ook het weerstandsvermogen. Het verwachte verloop van het weerstandsvermogen geeft dan het volgende beeld:

Weerstandsvermogen	2023	2024	2025	2026
Weerstandscapaciteit (a) in €	22.278.415	22.487.392	25.431.033	33.003.124
Risico's (b) in €	13.906.565	13.906.565	13.906.565	13.906.565
Weerstandsvermogen (a/b)	1,6	1,6	1,8	2,4

Het weerstandsvermogen voldoet ruim aan de eis van de raad van minimaal 1,0.